

דמו קפא לפתע בעורקיו. הוא זיהה את האיש שעמד מולו בוודאות
וללא היסוס. כך בדיוק הם נראים כאשר הם באים לרחרח...

המלאך ממס הכנסה

המעשה המופלא שיסופר כאן, אירע בבית עסק גדול ומפורסם, הנמצא בהנהלה
ובבעלות חרדית. את השתלשלות הדברים שמענו בפרוטרוט מפי אחד ממנהלי
המקום. לקרוא ולא להאמין.

היתה זו שעה לחוצה של ערבי חג. החנות הגדולה ורחבת הידיים היתה מלאה
עד אפס מקום בלקוחות ממהרים ומיוזעים והבלגן היה גדול. העובדים נמצאו כאן
בתגבורת משמעותית וניסו לשרת ביעילות את האנשים הרבים. הכל התנהל פחות
ויותר כרגיל וכמצופה למקום ולזמן ולשעה. שום דבר מיוחד לא העיב על החנות
התוססת והפעילה, עד שאירע הדבר.

אליעזר הוא המנהל האחראי של בית העסק. בדרך כלל הוא יושב במשרד, אך
בשעה שכזו העדיף לרדת אף הוא לשטח ולפקח מקרוב על העניינים.

תוך כדי שהוא ניצב במקומו, ניגש אליו לפתע בצעדים מהירים והחלטיים יהודי
גבה קומה עם כיפה קטנה לראשו. הוא החל לשאול אותו שאלות מעט מוזרות ולא
ענייניות. בהתחלה רק רצה לברר האם אפשר לשלם באשראי, אבל לאחר שקיבל
תשובה, נוצרו לו מיד עוד מספר שאלות דחופות ומסתוריות: "באילו שעות אתה נמצא
פה? מחר גם תהיה כאן? אתה עובד כאן קבוע כל יום?", וכן כיוצא בזה. לבסוף פנה
האיש ויצא במהירות לעבר הפתח. הלך כלעומת שבא.

העניין היה נראה מוזר למדי בעיני אליעזר. כל השאלות הללו, והצורה המהירה
והדחופה בה הגיע והלך. והיה אפילו עוד משהו מפחיד למדי: האיש החזיק כל העת
איזה חפץ מפלסטיק ביד, מי יודע? אולי נגן או משהו דומה, והוא כנראה הקליט אותו...
אבל כל הדברים הללו עדיין לא היו מלחיצים אותו כל כך ומוציאים אותו משיווי
משקלו. הדבר שהקפיא את דמו בעורקיו בחרדה ובחשש, היה העובדה שהוא בעצם
זיהה את האיש שעמד מולו. זיהה לגמרי. בוודאות וללא היסוס. כך בדיוק הם נראים
כשהם באים לרחרח. ההליכה המהירה והתמימה מבלי להביט ימינה ושמאלה. נזהרים
לא למשוך תשומת לב, שלא ייחשפו חלילה.

האיש הגבוה הזה עם הכיפה הקטנה הוא האדם שהתפרץ לכאן בשנה שעברה

בראש משלחת של בודקים מטעם מס הכנסה. היתה זו בדיקה פתאומית שנחתה עליהם ללא שמץ של הכנה והסתגלות - והתוצאות היו גם בהתאם. לא כל הדברים שגילו שם מצאו חן לגמרי בעיני האנשים מהמס. בסייעתא דשמיא הם לא יצאו בשן ועין מאותה פשיטה, אולם נוצרה בכל זאת כמין הבנה שקטה שמדובר במעידה אחרונה, וכי אם יתגלו בפעם הבאה אי אלו אי סדרים, הדבר יגרור תגובה מחמירה ביותר.

ההנהלה לקחה כמובן את האיום ברצינות והשתדלה מאוד לצעוד לפי התלם. אולם החודשים באו ונקפו ואנשי המס לא שבו עוד לבדוק. רואה החשבון גם טען בתוקף, כי אם עד עכשיו הם שתקו - אות וסימן הוא שלא ישובו עוד בתקופה הקרובה. ככל שחלף הזמן, הלחץ פחת מעט. בגדול הם התנהלו לפי החוק, אולם שגיאות מי יבין, וקשה להיות בסדר לגמרי בכל מאה האחוזים במלואם. הם תמיד עמדו עם היד על הדופק, ועכשיו הוכח כי העירנות משתלמת.

בעלי העסק נכחו באותה שעה בחנות ואף הם זיהו את האיש כאותו אדם ממס הכנסה. היו עוד עובדים שהצליחו לראות ולזהות אותו. התמונה היתה ברורה ושקופה: הם על הכוונת. זה ברור. חורשים עליהם בסתר - אולם זממם לא ייצא לפועל. הקלפים התגלו בעוד מועד. הם יכולים להתכונן ולקדם בעז"ה את פני הרעה.

גיוס חירום הוכרז מיד בקרב העובדים. מדובר בעסק גדול ומסועף, שמנהל רישומים רבים. ציפתה להם עבודה רבה וגדולה. היה עליהם לעבור על כל הפנקסים, להשוות את הדוחות והרישומים, וגם לרשום ולסדר את הפדיון של ימי האנדרלמוסיה האחרונים של ערב החג, כדת וכדין.

כמעט לילה שלם עבדו בקדחתנות וברציפות. אי אפשר לדחות שום דבר ליזמן אחר. איש אינו יודע מה ילד יום ואנשי המס יכולים להגיע כבר מחר עם שחר. רק לאחר שעות רבות ומאומצות זכו לברך על המוגמר. הכל היה תקין וכשר, מוכן ומזומן לכל בדיקה שלא תהיה.

בבוקר המחרת התעורר ר' אליעזר המנהל כשהוא לחוץ ודרוך. הוא לא היה אמור היום להגיע לעבודה, אולם לנוכח המאורעות המתרגשים והצפויים, הוא בוודאי חייב להיות נוכח בשטח. הוא נהג ברכבו לעבר בית העסק, תוך שהוא מתפלל שהכל יעבור אכן בשלום.

אולם עוד בעודו ברכב השיגה אותו הבשורה הבלתי צפויה. אותו יהודי עם הכיפה הקטנה כבר הספיק להגיע הבוקר שוב, כך סיפרו לו העובדים, אבל הפעם הוא לא שאל שאלות מוזרות וגם לא ניסה אפילו להזהות כחוקר מס. הוא פשוט בא וערך קניות כאחד האדם, כלל לא מודע להיסטריה הגדולה שהוא גורם כאן לכל הנוכחים.

אחד העובדים נטל יוזמה והחליט קצת לדובב אותו. עד מהרה התברר מעבר לכל ספק כי מדובר ביהודי תמים לחלוטין המתגורר באזור. אין לו ומעולם אף לא היו לו קשרים כל שהם עם מס הכנסה. הוא אפילו פרץ בצחוק גדול לשמע הרעיון. מרוב לחץ ופחד דימו לראות צל הרים כהרים. התנהגות מעט תמוהה כבר הובילה לזיהוי

ודאי כביכול של אזרח ישר ולא מעורב - דבר שהביא לשידוד המערכות ולעבודה הקשה במשך כל הלילה.

אליעזר הגיע לבית העסק כשהוא נושם נשימת רווחה עמוקה. לא כל כך נעים לגלות שסתם נסחפת עם פחדים דמיוניים, שלחנים עבדו כה קשה ובלחץ שכזה במשך שעות רבות - אבל העיקר שהכל הסתיים בסופו של דבר בלא כלום.

הוא נפנה למשרדו בנחת. הוא הספיק לשבת שם רבע שעה בלבד - עד שהחל הבלגן הגדול.

הפשיטה הפעם היתה גדולה הרבה יותר מזו הקודמת. כנראה לאור הממצאים מהשנה שעברה, החליט מי שהחליט לבדוק עכשיו בצורה הרבה יותר אגרסיבית. ניידת משטרה עם אורות מהבהבים ומתריעים הופיעה וליוותה את חוקרי המס, מתוך מטרה ברורה ומוצהרת - לעצור באופן מיידי את כל העובדים הבכירים במידה ויתגלו בעיות ברישומים.

אף אחד לא רוצה אפילו לחשוב מה היה מתרחש לולא הלקוח שנחשד אמש בטעות כסנונית ראשונה של אנשי החוק - אבל העיקר שעכשיו הכל היה מסודר וצח כשלג.

החשד באיש היה אכן חשד שווא, אולם החשש מהפשיטה התברר כאמתי ונכון. האימה והבהלה הגדולה מאמש התבררו כהקדמת רפואה למכה. הנה לא ינום ולא יישן.

כדאי הקב"ה לסמוך עליו בשעת הדחק. הרשה לעצמך להמר על הצד של חסדי ה' שלא תמנו ולמצות ביתניים כל רגע מהחיים היפים שהעניק לך

הי, ילד, אבא כבר חוזר

ההתמודדות הכלכלית שעברתי היתה לצערי שלילית, והזווית היהודית היחידה שלה היא הפקת הלקחים והתובנות, שאותם מבקש אני לחלוק עם קוראי הספר.

עבדתי בחברה מסוימת והצלחתי מאוד. מצבי הכלכלי היה יציב, אולם בד בבד תלוי על בלימה. לא הועסקתי בעבודה סטנדרטית, אלא בתפקיד שנתפר במיוחד בשביל הצרכים המיוחדים והמשתנים של הבוס. הייתי למעשה גלגל חמישי בכרכה ולא תמיד היה בי צורך אמתי. בינתיים התפרנסתי יפה, אבל ידעתי כל העת שאם יהיו קיצוצים, אני הראשון שישלם את המחיר הכואב.

אשר יגורתי בא לי. עקב סיבות שונות, הודיע לי יום אחד המנהל על פיטוריי. הוא הודה לי ואף העריך מאוד את שרותי, אבל לא יכול היה להחזיק אותי יותר במערכת. ניצבתי עתה בפני בעיה קשה. תפקידי היה מותאם לאותו מקום עבודה ולא היה לו מקביל במקומות אחרים. הייתי אפוא חסר ניסיון מקצועי בשביל להסתדר במקום אחר. במצבי ובגילי הייתי זקוק לנס קטן כדי למצוא קרדום חדש לחפור בו.

בתחילה ניסיתי להחזיק מעמד. הרגעתי את עצמי שממש בקרוב ימצא הפתרון והעניינים יסתדרו. חבל להפוך לבכין השכונתי, לכל הפחות אשמור על האישיות שלי שלא תאבד - כך אמרתי לעצמי.

ארבעת השבועות הראשונים עברו ומיד אחריהם, באופן טבעי וזורם למדי, זלגו עוד כמה אחרים שלא הביאו בכנפיהם שום חידוש משמעותי, מלבד צמיחה מרשימה ביותר החובה בבנק וחסמה איטית ובטוחה של כל מקורות האשראי האפשריים.

אני טיפוס שלוקח דברים קצת קשה. נכנסתי למערבולת של פחדים ולא נרדמתי בלילות. עמדתי בפני שאלה קיומיות: מנין אאכיל את שמונת ילדיי? בדמיוני צפו הסיפורים מסמרי השיער מהעלונים של קופות הצדקה. התמונה המצמררת של הילד המביט בעיניים שדופות במקרר הריק; הזעקה - "אמא, הבטחת לי עוף לשבת"; האב השבור ומר הנפש שגלגל את חובותיו האדירים עד לקריסה הטוטאלית.

הפרנסה העיקרית שלי באותה תקופה קשה היתה מגמ"חים. כל חודש מצאתי גמ"ח חדש למימון ההוצאות ותשלום החובות. אבל ידעתי שלגלגול הזה מוכרח להיות

הי, ילד, אבא כבר חוזר

סוף. סוף לא טוב כמובן. יש הרי גבול ליכולות שלי. לא היתה לי ברירה, המשכתי ללוות מתוך ידיעה ברורה שאני צועד אט-אט לעברה של התרסקות בטוחה. חשתי כמי שחי על זמן שאול. כאדם הצונח אל תהום טרם שהוא מתנפץ בקרקעית. כטובע בים סוער שאין לו אפילו הזכות לזעזוע בקול ולנופף בפראות.

חוסר הוודאות הכלכלית השפיע עד מהרה על מצבי הנפשי וגם הפיזי. התהלכתי סר וזועף ורטנתי על כל מי שקצת הצליח בחיים יותר ממני. בעיקר לא יכולתי לסבול את העובדה, שרוב האנשים בעולם דואגים כל היום רק לעצמם, במקום לעשות את מה שהם אמורים לעשות באופן טבעי - לדאוג לאחרים שזקוקים לפרנסה...

מצבי הדרדר עוד. שקעתי בשינה של שחרית המוציאה את האדם מהעולם, וגם בהמשך היום לא עשיתי עם עצמי מאומה. הדימוי העצמי שלי ירד ושקעתי ברחמים עצמיים.

יום אחד נגש אלי ידיד ואמר לי בערך כך: "הבט, יש גם צד טוב במצב שלך. אינך צריך לקום כל יום בחמש בבוקר, יש לך זמן לנהל את חיך בשופי, להתפלל, ללמוד, לראות את העולם ולהשקיע במשפחה. למה שלא תנצל את זמנך הפנוי בשביל לגמור ש"ס, למשל", הציע בנדיבות לב. "המשימה תמלא לך את המצברים, ותזכור תמיד את תקופת האבטלה שלך לטובה". הדיבורים שלו מאוד פגעו בי בשעתו. כיצד הוא מעז לדרוש ממני ליטול אחריות ויוזמה במצב כה נורא בו אני נתון?

כך עברה עלי שנה תמימה של רזון וירקון. שנה מחוקה. ללא שמחה, ללא עשייה, ללא כלום.

רחמי של הקב"ה מתגלגלים על כל מעשיו וברואיו, גם למי שאינו עומד בגבורה במבחן הביטחון והאמונה. זכיתי בסוף מאוצר מתנת חנים בישועה גדולה. ישועה שלא מספיק האמנתי בה קודם לכן, ואפילו לא לקחתי אותה בחשבון. התגלגלה לידי עבודה מצוינת והצלחתי בה מעל למשוער.

למרות שהיה לי כבר מקור פרנסה, עדיין העיקו עלי מאוד החובות הרבים, והם הקשו על שיקומי הפיננסי והנפשי. אבל חסדי ה' הוסיפו לגבור עלי, אולי בזכות התפילות של בני משפחתי. אינני יכול להכביר בפרטים, אולם כדי לשבר את האוון עד מקום שניתנה הרשות לגלות אומר, שעקב מאורע מסוים שאירע, נמצאתי זכאי לתגמול כספי גדול מצד גוף כלשהו. היה זה סכום נאה ביותר שכיסה למפרע את רוב חובותי. זה נשמע אולי פנטסטי מדי, אבל מדובר בסיפור אמת.

אני זוכר את היום ההוא כאילו היה זה אתמול. הבטתי בדף החשבון שבו הוצגה ההעברה הבנקאית הגדולה ובקרבי סערו רגשות מעורבים. מצד אחד שמחתי מאוד. אלא מה. אולם מצד שני חשתי צביטה עמוקה בלב.

למעשה, לא אירע לי בסוף כל היזק כלכלי מהתקופה שלא עבדתי. נכנסתי בשלום ויצאתי בשלום. כל הבלגן הגדול שיצרתי בתוכי ומסביבי היה מיותר. כל הדיכאויות, החששות ותחושת השבר הנוראה, כל אלו היו סתם בחינם.

כל האוויר יצא מהבלון. חשתי מעט מטופש. כמו אותו ילד קטן שדמותו של אביו נעלמת רגע מעיניו והוא פורץ על אתר ביבבות רמות שמקפיצות את כל הדודים

הטובים שבסביבה, אולם אחרי חצי דקה האב צץ בחזרה ונוזף בו לאמור: "מדוע אתה מרים את כל השכונה? מה נראה לך, שברחתי לך?".

הקב"ה מרחם תמיד, אבל ישועה שבאה אחרי התעלות וביטחון, יש בה שמחה מיוחדת. "כי בשם קדשך הגדול והנורא בטחנו, נגילה ונשמחה בישועתך". לא זכיתי לזה.

בעיני רוחי צצה דמותו של השועל המפורסם שאמר בתוגה: כרם כרם, רעב נכנסתי אליך ורעב יצאתי. אבל אני ביקשתי לזעוק זעקה הפוכה: כרם כרם, שבע נכנסתי אליך ושבע יצאתי. והשאלה המדהדת היא, למה לא אכלתי בינתיים את הענבים העסיסיים? השועל צדק, האפשרות היחידה שלו לצאת מהעסק היתה רק ברזון ושידפון, אבל אני טעיתי.

חבל חבל. על החיוכים שלא חויכו. על הש"ס שלא נלמד, על החיים שהוחשכו ועל המשפחה שהוזנחה. זו לא חכמה שלאחר מעשה. כדאי הקב"ה לסמוך עליו בשעת הדחק. גם אם פתח היציאה נראה לך צר וקטן - המשך לאכול את הענבים בנחת. הרשה לעצמך להמר על הצד של חסדי ה' שלא תמנו ולמצות בינתיים כל רגע מהחיים היפים שהעניק לך הבורא. אכול ושתה כי מחר תחיה.